

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJA

SPRENDIMAS

2024 m. rugpjūčio d. Nr. 21RE- (AG-608/02-2024)
Vilnius

Lietuvos administracinių ginčų komisija (toliau – Komisija), susidedanti iš Komisijos narių Eglės Bilevičiūtės, Žydrūno Plytniko ir Ingridos Sabaliauskienės (posėdžio pirmininkė ir pranešėja), sekretoriaujant Ramūnei Misevičiūtei, dalyvaujant pareiškėjai X. X.,

Komisijos posėdyje žodinio proceso tvarka vaizdo konferencijos būdu išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjos X. X. skundą dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2024-07-09 rašto Nr. R-2496 panaikinimo.

Komisija

n u s t a t ė:

Pareiškėja X. X. (toliau – pareiškėja) skundu Komisijos prašo panaikinti Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Inspekcija) 2024-07-09 raštą Nr. R-2496 „Atsakymas apie lengvatos taikymą turto pardavimo pajamoms“.

Paaikšino, jog pareiškėja 2024-06-27 kreipėsi į Inspekciją su prašymu suteikti lengvatą turto pardavimo pajamų mokesčių taikymui už 2019 metus. Inspekcija 2024-07-09 pranešimu Nr. *(duomenys neskelbtini)* nustatė trūkumus. Pranešime nurodyta, jog Turto pajamų mokesčio lengvata negali būti taikoma, kadangi įsigijus naują nekilnojamąjį turtą per einamuosius metus, pareiškėja nedeklaravo jame gyvenamosios vietos.

Atsakant į šį Inspekcijos pranešimą pažymėjo, kad 2024-06-05 pareiškėja gavo pranešimą, jog neteisingai užpildyta 2019 m. „Pajamų mokesčio deklaracija“ (forma GPM311) (registracijos Nr. *(duomenys neskelbtini)*). Buvo informuota, jo negali būti taikoma lengvata dėl per 1 metus nuo Europos ekonominės erdvės valstybėje deklaruoto būsto perleidimo įsigytas kitas EEE valstybėje deklaruotas būstas, kadangi gyvenamąją vietą naujame būste pareiškėja deklaravo ne per 1 metus (2023-05-15). Ši žinia pareiškėją iš ties sukrėtė, išgąsdino. Suma išties kritinė pareiškėjos šeimai. Turint omenyje, jog komercinės naudos niekuomet nesiekė - butas buvo įgytas ne komerciniais pagrindais, šeimos labui (santuokoje susilaukus vaikelio atsirado poreikis didesniam būstui).

Pareiškėja nurodė, jog pirmasis butas buvo įsigytas 2010-12-07 ir parduotas 2019-07-17. Apie prievolę susimokėti Gyventojų pajamų mokesčių (toliau – GPM), neišgyvenus bute 10 metų arba nedeklaravus 2 metus gyvenamosios vietos, kur faktiškai pareiškėja gyveno, pareiškėja žinojo. Gautų pajamų skirtumo t. y. būsto įsigijimo suma 2010-12-07 – 63 975,03 Eur, pardavimo suma 2019-12-07 – 79 001 Eur. Pardavę pirmąjį šeimos būstą, kuriame visą laiką faktiškai ir gyveno (adresas *(duomenys neskelbtini)*), ir nedelsiant visas lėšas nukreipė naujo būsto įsigijimui ir įrengimui, kurį pareiškėja įsigijo 2020-02-14 (greičiau nei per 1 metus). Butas įsigytas finansuojant bankui *(duomenys neskelbtini)*, paskola 30 metų.

Pažymėtina, jog savo pirmąjį būstą pareiškėja pardavė 2019-07-17, siekiant įsigyti didesnę, kadangi *(duomenys neskelbtini)*. Iš kart po pardavimo persikėlė gyventi pas *(duomenys neskelbtini)*

ir dėl to, kad nepilnametis vaikas bei vyras turėtų deklaruotą gyvenamąją vietą, su tėvais sudarė patalpų nuomos sutartį, kurią registravo VĮ Registrų centre. Praėjus vienam mėnesiui, įsigijo kitą būstą ir jau 2020-02-14 pasirašė pirkimo-pardavimo sutartį butui, esančiam (*duomenys neskelbtini*). Iš karto po įsigijimo pradėjo įrengimo darbus ir netikėtai užklupo pandemija, dėl ko vyras neturėjo darbo, po truputį įsirenginėjo namus pagal galimybes, tad nors ir į nepilnai įrengtą, į naują būstą įsikėlė 2020 metų gegužės mėnesį. Tuo metu pareiškėja jau laukėsi antrosios atžalos. Nėštumas buvo labai kompliktuotas, teko kelis kartus skubėti į ligoninę. Tai, jog jau gegužės mėn. pabaigoje gyveno vieninteliame savo nekilnojamame turte gali patvirtinti ne tik tai kaimynai, bet ir *Bolt* programėles, pašto išrašai, užsakymai, net ir kaimynai. Kadangi buvo deklaruoti pas tėvus, apie deklaracijos pakeitimą nei nesusimąstė.

Atkreipė dėmesį, kad pareiškėja neturi ir neturėjo jokio kito nekilnojamojo turto nei vienu savo gyvenimo etapu, tai gali patvirtinti ir VĮ Registrų centro išrašai. Taigi, deklaracijos naujai įsigytame būste, kuriame gyvena nuo 2020 m, gegužės, poreikis iškilo tik registruojant vaikus į darželį šalia namų. Po to, tik deklaravus pajamas, pareiškėja sužinojo apie tai, kad buvo ne iki galo atidi ir neištudijavo visų galimų reikalavimų, dėl ko dabar kyla pareiga susimokėti pajamų mokesčių. Pareiškėja supranta ir nekvestionuoja, jog valstybė nustato pareigą susimokėti vienokius ar kitokius mokesčius gyventojams, siekiant generuoti valstybės pajamas ir taip palaikyti švietimo, sveikatos apsaugos, infrastruktūros ir kitas sistemas, būtinas visos valstybės funkcionavimui. Nurodo, jog pareiškėjos atvejis yra išimtinis, kadangi dėl savo gyvenimiškos situacijos, kuomet naujai įsirengė namus, vyras neturėjo darbo, visi rūpesčiai buvo ant pareiškėjos pečių, iki šiol gyvena ne iki galo įrengtame būste, šis mokeskis, kuris atsirado dėl ne laiku deklaruotis gyvenamosios vietos, nepateisintų valstybės keliamų lūkesčių, o kaip tik, nuskriaustų jauną šeimą, kuri iki šiol neatsitiesia po pandemijos prarastų pajamų ir išaugusių būsto remonto išlaidų, augina du mažus vaikus.

Prie skundo pateikiami papildomi dokumentai ir nuotraukos, įrodančios, jog visą laiką nuo būsto įsirengimo 2020 m. gegužės mėn. pabaigos vis šeima gyvename bute, adresu (*duomenys neskelbtini*). Remiantis aukščiau pateikiama situacija, prašo atsižvelgti į susiklosčiusią situaciją, kadangi šie pinigai jaunai šeimai būtų didžiulė mokesstinė našta, be to, šio mokesčio sumokėjimas nebūtų teisingas savo prasme, kadangi realiai būstas buvo įsigytas per metus laiko ir per tuos pačius metus laiko jame jau gyveno. Prašo nevertinti situacijos formaliai (gyvenamosios vietos nebuvo deklaruotos) ir atsižvelgti į išdėstytas aplinkybes, kurios iliustruoja faktą, jog naujajame būste apsigyveno iškart po jo įrengimo ir rasti galimybę netaikyti apmokestinimo, kuris pareiškėjos šeimai būtų be galo skausmingas. Prašo taikyti Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo (toliau – MAĮ) 10 straipsnyje įtvirtintą turinio viršenybės prieš formą principą (mokesčių teisiniuose santykiuose viršenybė teikiama šių santykių dalyvių veiklos turiniui, o ne jos formaliai išraiškai) (b. l. 1-3).

Komisijos posėdžio metu pareiškėja palaikė skunde išdėstytus argumentus, prašė skundą tenkinti.

Atsakovė Inspekcija atsiliepimu į pareiškėjos skundą prašo jį atmesti kaip nepagrįstą.

Inspekcija atsiliepime nurodė, jog Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo (toliau – GPMĮ) 17 straipsnio 1 dalies 54 punkto nuostatos taikomos, kai tenkinamos šios abi sąlygos: gyventojas gyvenamoji vieta parduodamame būste iki pardavimo buvo deklaruota trumpesnę negu 2 metus laiką; gautos turto pardavimo pajamos per vienerius metus nuo tokio būsto pardavimo yra panaudojamos kito gyvenamojo būsto, kuriame gyventojas deklaruoja gyvenamąją vietą, įsigijimui. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – LVAT) 2018-04-11 nutartyje (administracinėje byloje Nr. eA-614-556/2018) konstatavo, jog „*visos analizuojamoje teisės normoje įtvirtintos pajamų pripažinimo neapmokestinamosiomis sąlygos yra būtinosios, todėl, neišpildžius nors vienos iš sąlygų, nėra pagrindo gyventojas pajamas pripažinti neapmokestinamomis.* <...> *pareiškėjas parduoto ginčo buto adresu savo gyvenamosios vietos nebuvo deklaravęs, todėl, nesant*

vienos iš būtinųjų pajamų pripažinimo neapmokestinamomis sąlygos, mokesčių administratorius pagrįstai pareiškėjui nurodė, jog pagrindo taikyti Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 54 punktą nėra“.

Esminė GPMĮ 17 straipsnio 1 dalies 54 punkte įtvirtintos lengvatos taikymo sąlyga yra gyvenamosios vietos deklaravimas Lietuvos Respublikos gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymo (toliau — GVDĮ) nustatyta tvarka. GVDĮ 4 straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatyta, kad gyvenamąją vietą deklaruoja Lietuvos Respublikos piliečiai, gimę ir gyvenantys Lietuvos Respublikoje, atvykę gyventi į Lietuvos Respubliką ilgiau kaip 183 dienoms per metus ar keičiantys gyvenamąją vietą Lietuvos Respublikoje. Pagal GVDĮ 3 straipsnio 2 dalį asmuo deklaruoja tik vieną gyvenamąją vietą (t. y. asmuo negali vienu metu būti deklaravęs gyvenamąją vietą keliuose vietose). Pagal GVDĮ 4 straipsnio 14 dalį asmenys, privalantys deklaruoti gyvenamąją vietą, ją turi deklaruoti per vieną mėnesį nuo pareigos deklaruoti gyvenamąją vietą atsiradimo, o pagal GVDĮ 4 straipsnio 15 dalį asmuo laikomas deklaravusiu gyvenamąją vietą nuo deklaravimo duomenų įrašymo į Gyventojų registrą dienos.

Pažymi, jog kuriame būste ir kada deklaruoti gyvenamąją vietą sprendžia pats gyventojas. Už tinkamą ir savalaikį gyvenamosios vietos deklaravimą atsako pats gyventojas. Nagrinėjamu atveju GPMĮ 17 straipsnio 1 dalies 54 punkte nustatyta pajamų mokesčio lengvata negali būti taikoma. Nors pareiškėja Gyventojų registro duomenimis, parduotame bute, adresu (*duomenys neskelbtini*), deklaravo gyvenamąją vietą trumpiau nei 2 metus, t. y. nuo 2019-06-17 iki 2019-07-12 ir per vienerius metus (2020-02-14) įsigijo kitą butą, adresu (*duomenys neskelbtini*), tačiau įstatymų nustatyta tvarka jame per vienerius metus gyvenamosios vietos nedeklaravo. Pareiškėja naujai įgytame bute gyvenamąją vietą deklaravo tik praėjus 3 metams nuo jo įsigijimo ir faktinio apsigyvenimo jame pradžios. Toks laiko tarpas suteikia pagrindą teigti, kad nebuvo išpildytos įstatyme nustatytos sąlygos mokesčio lengvatai taikyti. Nagrinėjamu atveju nėra ginčo dėl aplinkybės, kad pareiškėja nedeklaravo gyvenamosios vietos per vienerius metus įgytame bute, o aptariama GPMĮ 17 straipsnio nuostata imperatyviai reikalauja, kad per metus laiko naujai įgytame būste būtų deklaruota ir gyvenamoji vieta kaip numatyta GVDĮ.

Pareiškėja po 2019-07-17 buto pardavimo, gyvenamąją vietą deklaravo adresu, (*duomenys neskelbtini*). Tai (*duomenys neskelbtini*) nuosavybės teise priklausantis nekilnojamasis turtas, kuriame pareiškėja gyveno su tėvais 2019-06-28 sudarytos panaudos sutarties (VĮ Registrų centro duomenys) pagrindu. Nuo 2022-01-26 iki 2023-05-15 pareiškėja pakeitė gyvenamą vietą ir ją deklaravo adresu, (*duomenys neskelbtini*). Pareiškėja nenurodė motyvų, kodėl ji tuo metu nusprendė deklaruoti gyvenamąją vietą kitame, o ne nuosavame būste, kuriame, kaip teigia, ji faktiškai gyveno (adresu (*duomenys neskelbtini*)). Pareiškėja naujai įgytame bute gyvenamąją vietą deklaravo tik 2023-05-15, beveik po 4 metų nuo buto, adresu, (*duomenys neskelbtini*), pardavimo dienos (2019-07-17). Tai reikšmingai ilgas laiko tarpas, kuriam pateisinti (pritaikant aptariamą pajamų mokesčio lengvatą) pareiškėja jokių pagrįstų motyvų nepateikė.

Pareiškėja skunde nurodo, kad gyvenamąją vietą deklaruoti naujai įsigytame bute, kuriame faktiškai gyveno nuo 2020 m. gegužės mėn., poreikis atsirado tik registruojant vaikus į darželį šalia namų ir tik pateikus Deklaraciją už 2019 metus sužinojo apie neišpildytas GPMĮ 17 straipsnio 1 dalies 54 punkte numatytas sąlygas dėl pajamų mokesčio lengvatos taikymo pardavus nekilnojamąjį turtą. Pažymėtina, jog GPMĮ 17 straipsnio 1 dalies 53 ir 54 punktuose nustatytų lengvatų taikymas savo esme siejamas su gyventojų apsirūpinimu gyvenamuoju būstu, t. y. siekiant sudaryti gyventojams sąlygas tenkinti buitinius poreikius, kai, susiklosčius šeimyninėms ar kitoms aplinkybėms, iškyla poreikis turimą būstą keisti į didesnę ar mažesnę arba keisti gyvenamąją vietą.

Pagal minėtas GVDĮ 4 straipsnio nuostatas keičiant gyvenamąją vietą Lietuvos Respublikoje privaloma ją deklaruoti per vieną mėnesį nuo pareigos deklaruoti gyvenamąją vietą atsiradimo. Šio ginčo atveju, pareiškėja nesutinka mokėti pajamų mokesčio ir teikia skundą, įrodinėdama, kad faktiškai naujai įgytame bute gyveno nuo 2020 m. gegužės mėn., bet motyvuotų argumentų, kodėl

pradėjusi faktiškai gyventi naujame bute nedeklaravo gyvenamosios vietos įstatymų nustatyta tvarka, nepateikė. Remdamasi išdėstytu Inspekcija paaiškina, kad pareiškėjai ginčijamame atsakyme buvo aiškiai, išsamiai ir argumentuotai paaiškintos GPMĮ 17 straipsnio 1 dalies 54 punkto nuostatos ir teisiniai pateiktos Deklaracijos už 2019 m. mokesčių laikotarpį tikslinimo pagrindai. Todėl nėra teisinio pagrindo naikinti skundžiamą atsakymą (b. l. 46-50).

Skundas atmestinas

Byloje nagrinėjamas ginčas dėl Inspekcijos 2024-07-09 rašto Nr. R-2496 teisėtumo ir pagrįstumo.

Bylos duomenimis nustatyta, kad pareiškėja Inspekcijai 2022-04-17 pateikė Pajamų mokesčio deklaraciją už 2019 metus (b. l. 51-53).

Inspekcija 2022-12-21 pranešimu Nr. (*duomenys neskelbtini*) pareiškėjos pateiktai deklaracijai nustatė trūkumus, t. y. pareiškėja nedeklaravo turto pardavimo pajamų. 2019-07-17 parduoto buto, adresu (*duomenys neskelbtini*), pardavimo pajamų, todėl prašė patikslinti deklaraciją bei pateikti turto įsigijimo ir pardavimo dokumentus (b. l. 58).

Inspekcija 2024-02-26 pranešimu Nr. 9.125 Mr-PRA-41263 pareiškėjos pateiktai deklaracijai nustatė trūkumus, t. y. pareiškėja nedeklaravo turto pardavimo pajamų. 2019-07-17 parduoto buto, adresu (*duomenys neskelbtini*), pardavimo pajamų, todėl prašė patikslinti deklaraciją bei pateikti turto įsigijimo ir pardavimo dokumentus (b. l. 59).

Pareiškėja 2024-03-06 Inspekcijai pateikė patikslintą Pajamų mokesčio deklaraciją už 2019 metus (b. l. 60-62).

Inspekcija 2024-03-20 pranešimu Nr. 9.125 Mr-PRA-58259 nurodė, kad išnagrinėjus pareiškėjos deklaraciją už 2019 m. nustatyti šie trūkumai – apmokestinamąsias pajamas pareiškėja deklaravo kaip neapmokestinamąsias. D dalyje „Turto pajamos“ pareiškėja negali taikyti lengvatų „Per 1 metus nuo Europos ekonominės erdvės valstybėje deklaruoto būsto perleidimo įsigytas kitas EEE valstybėje deklaruotas būstas“, kadangi gyvenamąją vietą naujame būste pareiškėja deklaravo ne per 1 metus (2023-05-15) (b. l. 63).

Pareiškėja 2024-06-13 Inspekcijai pateikė patikslintą Pajamų mokesčio deklaraciją už 2019 metus (b. l. 64-66).

Pareiškėja raštu kreipėsi į Inspekciją (Inspekcijoje gauta 2024-06-27, reg. Nr. GP-10858), be kita ko, prašydama Inspekcijos atsižvelgti į susiklosčiusią situaciją dėl Inspekcijos nustatytų trūkumų dėl pareiškėjos teiktos Pajamų mokesčio deklaracijos už 2019 metus (b. l. 87-88).

Inspekcija 2024-07-09 pranešimu Nr. 9.125 Mr-PRA-132993 pareiškėjai nurodė, jog Pajamų mokesčio deklaracijai už 2019 metus nustatyti trūkumai – apmokestinamąsias pajamas pareiškėja deklaravo kaip neapmokestinamąsias. D dalyje „Turto pajamos“ pareiškėja negali taikyti lengvatų „Per 1 metus nuo Europos ekonominės erdvės valstybėje deklaruoto būsto perleidimo įsigytas kitas EEE valstybėje deklaruotas būstas“, kadangi gyvenamąją vietą naujame būste pareiškėja deklaravo ne per 1 metus (2023-05-15) (b. l. 92).

Inspekcija 2024-07-09 raštu Nr. R-2496 pareiškėjai atsakė, jog pajamoms, gautoms už 2019-07-17 parduotą turtą, adresu (*duomenys neskelbtini*) (toliau — Būstas), GPMĮ 17 straipsnio 1 dalies 53 ir 54 punktų nuostatos negali būti taikomos, kadangi Gyventojų registro duomenimis, pareiškėja parduotame Būste deklaravo gyvenamąją vietą tik nuo 2019-06-17 iki 2019-07-12 bei per metus laiko nuo Būsto perleidimo įsigijo kitą nekilnojamą turtą, tačiau teisės aktų nustatyta tvarka per metus laiko gyvenamosios vietos jame nedeklaravo. Paaiškino GPMĮ 17 straipsnio 1 dalies 28 punkto nuostatas. Jei parduodamas gyvenamasis būstas, išlaikytas nuosavybėje trumpiau nei 10 metų, pardavimo pajamos neapmokestinamos pajamų mokesčiu, jeigu tenkinamos GPMĮ 17 straipsnio 1 dalies 53 arba 54 punkte nustatytos sąlygos. Esminė GPMĮ 17 straipsnio 1 dalies 53 ar 54 punktų lengvatų taikymo sąlyga yra gyvenamosios vietos deklaravimas teisės aktų nustatyta tvarka paskutiniu metu (pastaruoju) laikotarpiu parduodamame gyvenamajame būste iki pardavimo momento, o taikant GPMĮ 17 straipsnio 1 dalies 54 punkto nuostatas, dar svarbu gautų lėšų (nesvarbu kokia dalis) per vienerius metus panaudojimas kito būsto (ar būsto dalies) įsigijimui Europos ekonominės erdvės valstybėje ir

gyvenamosios vietos deklaravimas įsigytame gyvenamajame būste (per tą patį vienerių metų laikotarpį nuo pardavimo). GPMĮ 17 straipsnio 1 dalies 53 ir 54 punktuose įtvirtintos pajamų pripažinimo neapmokestinamosiomis sąlygos yra būtinosios ir neišpildžius nors vienos iš sąlygų, nėra pagrindo pripažinti pajamas neapmokestinamomis. Tik tuo atveju, kai išpildomos atitinkamame punkte nurodytos visos sąlygos, būsto pardavimo pajamos galėtų būti priskiriamos neapmokestinamosioms pajamoms. Pareiškėja 2019-07-17 Pirkimo - pardavimo sutartimi Nr. (*duomenys neskelbtini*) pardavė Būstą bei 1/195 dalį žemės sklypo, adresu (*duomenys neskelbtini*) už 79 001 Eur, kurie buvo įsigyti 2010-12-07 Pirkimo - pardavimo sutartimi Nr. (*duomenys neskelbtini*) už 63 975,03 Eur. Inspekcijos turimais duomenimis, pareiškėjos gyvenamoji vieta, adresu (*duomenys neskelbtini*), buvo deklaruota nuo 2019-06-17 iki 2019-07-12 bei 2020-02-14 įsigijo kitą būstą, adresu (*duomenys neskelbtini*), tačiau gyvenamąją vietą tuo adresu deklaravo tik 2023-05-15, todėl Būsto pardavimo pajamoms GPMĮ 17 straipsnio 1 dalies 53 ir 54 punktuose nustatytos lengvatos negali būti taikomos. Paklausime nurodyta aplinkybė, kad faktiškai pareiškėja gyveno adresu (*duomenys neskelbtini*), apmokestinant pareiškėjos 2019 metais gautas Būsto pardavimo pajamas įtakos neturi, nes taikant lengvatą vertinamas gyvenamosios vietos deklaravimo įsigytame gyvenamajame būste faktas (per tą patį vienerių metų laikotarpį nuo pardavimo). Kuriame būste ir kada deklaruoti gyvenamąją vietą sprendžia pats gyventojas. Už tinkamą ir savalaikį gyvenamosios vietos deklaravimą atsako pats gyventojas. Inspekcija neturi teisinio pagrindo pasielgti taip, kaip pareiškėja prašo, kadangi yra vadovaujama GPMĮ nuostatomis, kurios negali būti aiškinamos kitaip, nei yra įtvirtinta pačiame teisės akte. Mokesčių administratoriui nesuteikta teisė atskiriems gyventojams ar jų grupėms (šeimoms turinčioms vaikų, mokantiems paskolą) taikyti kitokias pajamų apmokestinimo nuostatas nei nustatyta GPMĮ. Vadovaujantis aukščiau išdėstyta informacija, prašo patikslinti Pajamų mokesčio deklaracijos GPM311 formą už 2019 metus ir Būsto pardavimo pajamas deklaruoti kaip apmokestinamasias pajamas. Informavo, kad susidarius sunkiai finansinei padėčiai bei vadovaujantis MAĮ 88 straipsnio nuostatomis, yra galimybė kreiptis į Inspekciją su prašymu dėl mokesstinės nepriemokos sumokėjimo terminų išdėstymo arba atidėjimo (b. l. 93-95).

Ginčo teisinius santykius reguliuoja GPMĮ ir GVDĮ.

GPMĮ nustato gyventojų pajamų apmokestinimo pajamų mokesčiu tvarką (1 straipsnio 1 dalis).

GPMĮ 17 straipsnyje išvardinta, kokios pajamos yra neapmokestinamos gyventojų pajamų mokesčiu. Pagal šio straipsnio 1 dalį neapmokestinamosios pajamos yra šios: ne individualios veiklos turto pardavimo ar kitokio perleidimo nuosavybėn pajamos, gautos pardavus ar kitaip perleidus nuosavybėn kilnojamąjį daiktą (įskaitant kilnojamąjį pagal prigimtį daiktą, kuris nekilnojamuoju pripažįstamas pagal įstatymus), jeigu šios rūšies daiktui pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus privaloma teisinė registracija ir šis daiktas yra nustatyta tvarka įregistruotas Europos ekonominės erdvės valstybėje, jeigu toks daiktas įsigytas anksčiau negu prieš 3 metus iki jo pardavimo ar kitokio perleidimo nuosavybėn; turto pardavimo ar kitokio perleidimo nuosavybėn pajamos, gautos per mokesčinį laikotarpį pardavus ar kitaip perleidus nuosavybėn šios dalies 53 ir 54 punktuose nenurodytą nekilnojamąjį pagal prigimtį daiktą, esantį Europos ekonominės erdvės valstybėje, jeigu toks daiktas įsigytas anksčiau negu prieš 10 metų iki jo pardavimo ar kitokio perleidimo nuosavybėn (28 *punktas*); pajamos, gautos pardavus ar kitaip perleidus nuosavybėn Europos ekonominės erdvės valstybėje esantį gyvenamąjį būstą (įskaitant priskirtą žemę), jeigu jame pastaruosius 2 metus iki pardavimo ar kitokio perleidimo nuosavybėn buvo gyventojų gyvenamoji vieta, deklaruota teisės aktų nustatyta tvarka (53 *punktas*); pardavus ar kitaip perleidus nuosavybėn Europos ekonominės erdvės valstybėje esantį gyvenamąjį būstą (įskaitant priskirtą žemę), kuriame gyventojų gyvenamoji vieta, deklaruota teisės aktų nustatyta tvarka, buvo trumpesnę negu šios dalies 53 punkte nurodytą laiką, gautos pajamos, kurios per vienus metus nuo tokio būsto pardavimo ar kitokio perleidimo nuosavybėn yra panaudojamos kito Europos ekonominės erdvės valstybėje esančio gyvenamojo būsto, kuriame gyventojas teisės aktų nustatyta tvarka deklaruoja gyvenamąją vietą, įsigijimui (54 *punktas*).

Įvertinus nurodytą teisinį reglamentavimą, matyti, jog visos GPMĮ 17 straipsnio 1 dalies 53 ir 54 punktuose įtvirtintos pajamų pripažinimo neapmokestinamosiomis sąlygos yra būtinosios, todėl,

neišpildžius nors vienos iš sąlygų, nėra pagrindo pripažinti pajamas neapmokestinamomis. Nagrinėjamu atveju yra aktuali sąlyga, kad įsigytame gyvenamajame būste turėjo būti ir gyventojų gyvenamoji vieta, deklaruota teisės aktų nustatyta tvarka.

GVDĮ nustato gyvenamosios vietos deklaravimo sąlygas ir tvarką, gyvenamosios vietos deklaravimo duomenų tvarkymą (1 straipsnio 1 dalis).

Pagal GVDĮ 2 straipsnio 4 dalį, gyvenamosios vietos deklaravimas – gyvenamosios vietos adresą sudarančių ir kitų šiame įstatyme nustatytų duomenų pateikimas gyvenamosios vietos deklaravimo įstaigai.

GVDĮ 3 straipsnyje nustatyta, kad Lietuvos Respublikoje gyvenantys asmenys, išskyrus šio įstatymo 5 straipsnyje nurodytuosius, privalo šiame įstatyme nustatytomis sąlygomis ir tvarka deklaruoti savo gyvenamąją vietą (1 dalis). Asmuo deklaruoja tik vieną gyvenamąją vietą (2 dalis).

Vadovaujantis GVDĮ 4 straipsnio 1 dalies 1 punktu, gyvenamąją vietą deklaruoja Lietuvos Respublikos piliečiai, gimę ir gyvenantys Lietuvos Respublikoje, atvykę gyventi į Lietuvos Respubliką ilgiau kaip 183 dienoms per metus ar keičiantys gyvenamąją vietą Lietuvos Respublikoje.

GVDĮ 4 straipsnio 14 dalyje nustatyta, jog asmenys, privalantys deklaruoti gyvenamąją vietą, ją deklaruoja per vieną mėnesį nuo pareigos deklaruoti gyvenamąją vietą atsiradimo. Pagal šio straipsnio 15 dalį, asmuo laikomas deklaravusiu gyvenamąją vietą nuo deklaravimo duomenų įrašymo į Lietuvos Respublikos gyventojų registrą dienos.

Ginčas byloje kilo dėl turto pardavimo pajamų nepripažinimo neapmokestinamosiomis pajamomis pagal GPMĮ 17 straipsnio 1 dalies 54 punktą.

Pareiškėja nurodė, kad naujas būstas įsigytas (2020-02-14) greičiau nei per vienerius metus nuo pirmojo šeimos būsto pardavimo (2019-07-17) bei faktiškai šiame būste pareiškėjos šeima gyveno nuo būsto įrengimo darbų pabaigos (2020 m. gegužės mėn.), tačiau gyvenamosios vietos jame nedeklaravo.

Bylos duomenimis nustatyta ir dėl šios aplinkybės tarp šalių ginčo nėra, kad pareiškėja įsigyto buto adresu savo gyvenamosios vietos nebuvo deklaravusi. Šią aplinkybę pareiškėja pripažįsta skunde Komisijai (skunde pareiškėja nurodo, jog buvo ne iki galo atidi ir neišstudijavo visų galimų reikalavimų, dėl ko dabar kyla pareiga susimokėti pajamų mokesčių), taip pat ir posėdžio metu, tačiau prašo nevertinti situacijos formaliai bei taikyti MAĮ 10 straipsnį, kuris nustato, kad mokesčių teisiniuose santykiuose viršenybė teikiama šių santykių dalyvių veiklos turiniui, o ne jos formaliai išraiškai.

Komisija vertina, jog nagrinėjamu atveju nėra pagrindo remtis MAĮ 10 straipsnyje įtvirtintu turinio viršenybės prieš formą principu („Mokesčių teisiniuose santykiuose viršenybė teikiama šių santykių dalyvių veiklos turiniui, o ne jos formaliai išraiškai“), nes šiuo atveju tarp šalių joks ginčas dėl bylos faktinių aplinkybių nekyla, santykių veiklos turinys yra aiškus ir nepaneigia imperatyvios GPMĮ 17 straipsnio 1 dalies 54 punkte įtvirtintos sąlygos (įsigytame gyvenamajame būste turėjo būti gyventojų gyvenamoji vieta, deklaruota teisės aktų nustatyta tvarka) taikymo būtinybės.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, pareiškėjos argumentai dėl šeimos faktinės gyvenamosios vietos įsigytame bute nepaneigia ginčijamame sprendime Inspekcijos nurodytos išvados, jog nėra pagrindo pripažinti pajamas neapmokestinamomis, nes, kaip jau buvo minėta prieš tai, GPMĮ 17 straipsnio 1 dalies 54 punktas imperatyviai reikalauja, kad įsigytame gyvenamajame būste būtų ir gyventojų gyvenamoji vieta, deklaruota teisės aktų nustatyta tvarka.

Komisija, įvertinusi nustatytas faktines aplinkybes ir aptartą teisinį reglamentavimą, išanalizavusi ginčijamo sprendimo turinį, daro išvadą, kad ginčijamas Inspekcijos 2024-07-09 raštas Nr. R-2496 yra teisėtas ir pagrįstas, todėl nėra pagrindo jo panaikinti. Pareiškėjos skundas atmestinas kaip nepagrįstas.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 22 straipsnio 1 dalimi, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

pareiškėjos X. X. skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo bylos šalys turi teisę apskųsti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkė

Ingrida Sabaliauskienė

Komisijos nariai

Eglė Bilevičiūtė

Žydrūnas Plytnikas